De pijl der insinuatie springt altijd terug naar den persoon, die hem afschoot.

Uit dit alles blijkt echter aan welke bestrijding onze kerken op dit oogenblik blootstaan.

Te pijnlijker doet dit aan, waar het komt uit een kamp, waarin naar we het liefst aannemen vele ware christenen zich bevinden.

Prof. Mr W. Zevenbergen. †

Daareven lazen we het bericht, dat de hoogleeraar Zevenbergen overleden is.

In hem verliest de Vrije Universiteit een man met groote gaven.

Met verrassende snelheid verschenen de laatste jaren dege studiewerken van zijn hand.

Had hij minder vlug gearbeid, wellicht waren enkele stellingen, welke groot opzien baarden, achterwege gebleven.

Dit neemt niet weg, dat, wat hij ter perse lei, getuigde van hoogen wetenschappelijken zin en van een zoeken naar nieuwe wegen.

Wij menschen noemen het tragisch, dat zulk een veelbelovend leven nu reeds werd afgesneden.

Maar als Calvinisten aanbidden we de vrijmacht Gods.

De Heere vertrooste haar, die weder den weduwsluier moet omslaan met haar kinderen.

En het lot onzer Universiteit worde door ons opnieuw als in Zijn hand gelegd.

HEPP.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

In het tweede blad van de anti-revolutionaire „Rotterdammer" van Donderdag 3 Juli komt een allerbelangrijkst stuk voor onder Kerknieuws; het draagt ten titel „De Presbyterian Council te Cardiff" en is van de hand van Mr A. J. L. van Beeck Calkoen, één van de zeven deputaten voor de correspondentie met Buitenlandsche Kerken. Dit stuk geeft een kort en zeer oriënteerend overzicht van wat verhandeld is op genoemd Council. Het is zoodanig gesteld en deelt juist zulke dingen mede, dat het geheel de strekking heeft te wijzen op een fout onzerzijds, doch dit alles geschiedt volkomen in overeenstemming met de persoonlijkheid van den schrijver. Aan onaangename scherpte en bedilzucht is het geheel gespeend, terwijl het ons toch wel degelijk laat voelen, dat er zijns erachtens een tekort is aan onze zijde. Aan wie de schuld, dat tenzij prof. Dr A. Eekhof van Leiden verbeteringen aan zoude hebben gebracht, het overzicht dat Ds Merle d'Aubigné uit Parijs gaf van de geschiedenis van de kerken van het vasteland van Europa op de Council, in zijne „algemeenheid onjuiste zinnetjes" inhield over Nederland? Aan wie de schuld, dat Merle d'Aubigné gegevens had gevraagd voor Nederland aan .... ge raadt het in geen drieën — aan prof. Cramer van Utrecht, die er echter maar geen had gezonden. Gelukkig ook! Is deze nu de man bekwaam en geschikt om objectieve gegevens aan een buitenstaander te geven omtrent de ontwikkeling van de laatste vijftig jaren van het kerkelijk leven in ons land? Met van Beeck Calkoen vraag ook ik, zonder iets tekort te willen doen aan de bekwaamheid en oprechtheid van prof. J. Sebastijen, „waarom moest een Hongaar de denkbeelden van Dr A. Kuyper komen vertolken"? Men beantwoorde maar eens de vraag met zooveel zelfbeheersching gesteld door van Beeck Calkoen: „waarom heeft ons krachtig Gereformeerde leven zich niet een weg gebaand tot de spreekplaats, waar vele landen en volken ons getuigenis hadden kunnen hooren"? Met hem betreurden velen ook uit andere landen dit ten zeerste. Genoeg! Ik acht wat van Beeck Calkoen schreef een allerbelangrijkst stuk, dat daar niet mag verborgen blijven onder de rubriek Kerknieuws, door sommigen gelezen, door velen overgeslagen!

Te Zurich werd aan den Leidschen professor Van Nes gevraagd: wie wij toch eigenlijk wel zijn. En had prof. Cramer de gevraagde inlichtingen aan Merle d'Aubigné verstrekt, dan zou te Cardiff deze Utrechtsche hoogleeraar de rol vervuld hebben van „inlichtingendienst" omtrent de gereformeerde kerken van Nederland.

En als deze mannen de dingen niet zoo zien als wij meenen dat ze gezien en gezegd moeten worden, dan zijn we wellicht geneigd om hen gebrek aan objectiviteit te verwijten, doch dan meen ik, dat wij hadden moeten zorgen, dat men niet tot deze mannen ging, maar dat men bij één der onzen kwam om informaties in te winnen.

Heeft het verleden ons al niet genoeg geleerd hoe slecht buitenlandsche bladen, ja zelfs encyclopaedieën en geschiedwerken, werden ingelicht door mannen die niet tot onze menschen behoorden en die ons niet kenden, wijl ze dit ook maar liever niet wilden. Juist vandaag deed ik nog weer de ervaring op hoe weinig het buitenland over 't geheel genomen met onze kerkelijke toestanden op de hoogte is. Op het oogenblik is in ons land een Deensch predikant, die er het hoogste belang in stelt zich te oriënteeren omtrent het kerkelijk leven in ons land. Hij is daartoe objectief genoeg om zichzelf in verbinding te stellen met personen die behooren tot de onderscheiden kerkgemeenschappen in ons land. Hij bezoekt zooveel mogelijk ook de kerkelijke vergaderingen enz. enz. Vóór dat hij zich nu naar ons land begaf stelde hij zich in verbinding met den grootsten historicus van Denemarken — hij noemde mij wel zijn naam, die doet er echter minder toe — een theologisch doctor en hoogleeraar, thans een der bisschoppen van de landskerk in Denemarken, om van hem het een en ander over ons land te hooren, om aldus van te voren een weinig op de hoogte te geraken. Echter bij werd van dezen kerkhistoricus hoegenaamd niets gewaar, eenvoudig omdat deze omtrent ons land en zijn huidige geschiedenis niet veel wist. Hoe dicht ligt Denemarken niet bij ons! In hoeveel opzichten komt dit land niet met ons overeen! Ik denk dat er neei wat boterbereiders in Friesland zijn die vrij wat beter op de hoogte zijn met de wijze waarop men aldaar de boter bereid, dan wij weten hoe het kerkelijk gesteld is in dat land, dat in zijn bijna 100 pCt. der bevolking Luthersch is, maar van een Lutherdom dat in dogmaticis ons nader staat dan heel wat lieden die in ons eigen vaderland gereformeerd heeten en dat bizonder zuiver en echt en oud moenen te zijn, doch die verder van de gereformeerde vaderen afstaan, dan een Luther en de echte Lutheranen.

* * *

De Belgische Zendingssynode is te Luik gehouden, gedurende de drie eerste dagen van de vorige week. Door omstandigheden buiten de schuld der Deputaten voor de correspondentie gelegen hadden de afgevaardigden dezerzijds geen gelegenheid om onze kerken op die Synode te vertegenwoordigen. Ter laatste instantie kwamen wettige redenen van verhindering. Toch geloof ik, eenigszins vermoedende wat in verband met de begeerte van Gent om van station tot zelfstandige kerk gepromoveerd te worden, ter sprake kon komen, dat het niet kwaad is geweest, dat aldaar niemand van de onzen was. Men kon dan des te vrijer spreken, terwijl ik denk, nog wel nader te hooren wat in verband hiermede is gerapporteerd. De secretaris-generaal heeft de vriendelijkheid gehad zorg te dragen, dat aan onze kerken onderscheiden gedrukte rapporten zijn gezonden. De nauwkeurige lezing van sommige dezer rapporten doet ons ernstig bezorgd zijn omtrent de toekomst dezer kerk. Het aantal dienstdoende predikanten ging na 1909 gestaag achteruit. Toen bezat zij er vijf en dertig in getal. Het daalde van jaar tot jaar, met een enkele uitzondering, in 1914 klom het weer tot de hoogte van één en dertig als in 't jaar 1912. In 1920 daalde het tot op twee en twintig. Thans is het weer gestegen tot het getal van 1912, tot één en dertig. Onzes inziens weegt daartegen niet op de constateering van het feit, dat de verhouding van de Belgische Zendingskerk naar binnen- en buitenland heen heet goed is, zooals met de Unie van de Protestantsche Kerken van België, met de Amerikaansche Methodistische Zending en het Leger des Heils.

Op de voorlaatste Synode werd door vele leden de opmerking gemaakt, dat het geestelijk leven van de gemeenten en stations dezer kerk ernstige gapingen aanwees en dat er krachtige pogingen moesten worden gedaan tot verjonging, verlevendiging en versterking van het geloof der protestantsche gezinnen. Een enquête is sindsdien gehouden. Men heeft de onderscheiden gemeenten en stations een vragenlijst voorgelegd en gevraagd hoeveel leden er van de lijsten der kerk waren geschrapt in de laatste drie jaren en om welke redenen en hoeveel waren geënregistreerd en waarom. Het antwoord was, dat er waren geschrapt 232 ter oorzake van onverschilligheid; 213 door verhuizing; 187 door den dood; 102 wegens verschil van meening; 33 uit hoofde van een gemengd huwelijk. Op de registers ingeschreven: 172 uit beginsel; 156 door verhuizing; 124 door 't gemengd huwelijk; 97 als gevolg van het bezoek van een protestantsche omgeving; 30 als gevolg van druk. Zoo ging het zielental achteruit met 200! Dit zij, zoo besluit het rapport: een alarmkreet!

Het algemeen getuigenis is: de Bijbel wordt weinig gelezen; de huiselijke godsdienstoefening wordt verwaarloosd; er is weinig gebedsleven! Velen leven in ons midden, die vreemd blijven aan de kennis van de fondamenteele waarheden van het evangelisch geloof. Het rapport komt tot de erkentenis: wij handelen niet zoo kloek als onze voorgangers. De sport doet ons eene geweldige concurrentie aan. Wij moeten er op bedacht zijn om iets nieuws te scheppen, in den weg waarvan wij onze kinderen en jongelingschap kunnen brengen tot de kennis van het Evangelie. Te meer daar de Roomschen en socialisten er zoo zeer op bedacht zijn hun kinderen allerlei genoegens en ontspanningen geheel gratis te schaffen.

Voorwaar een rapport van welks inhoud wij ernstig kennis dienen te nemen!

Uit het rapport van de Commissie voor de Uitgaven, de Publicaties, blijkt, dat het aantal lezers van de „Chrétien Belge", niettegenstaande de prijs is verlaagd geworden, teruggaat.

Het rapport van de Commissie voor het werk der colportage wijst ook op achteruitgang. Het werk heeft geleden door de afwezigheid, 't is waar tengevolge van ongesteldheid, van sommige colporteurs, echter het feit wordt geconstateerd, dat het weinig bemoedigend is, dat, hoewel om de drie maanden aan de kerken circulaires werden gezonden die aandrongen op leekenarbeid, het resultaat van dezen aandrang opzichtens onderscheidene gemeenten nul was. Ook in dezen tak van arbeid achteruitgang!

Onverschilligheid en duidelijk uitgesproken vijandschap tegenover het Evangelie belemmeren ten zeerste den arbeid der colportage.

De totaalindruk ontvangen bij de lezing der onderscheiden rapporten uitgebracht op de Synode te Luik kan geen ander zijn geweest dan die van het ontstellend feit, dat er over heel de lijn is: achteruitgang, zoo geen inzinking. Dit was reeds het feit op de Synode te Jumet. Deze terugloop is niet gestuit. Geen vloed is op de eb gevolgd.

Is er oorzaak!

Tot de Wet en de Getuigenis, zonder den terugkeer naar Gods Woord en de Belijdenis der vaderen geen dageraad!

G. KEIZER.

PERS-SCHOUW.

Kinderbijbel.

„De Gulden Winckel" geeft een interessant artikel van dr Lansberg over den stijl van den kinderbijbel, in het algemeen, en bizonder naar aanleiding van den „kinderbijbel" van den heer Van der Hulst. Het artikel omvat o.m. deze passage:

> Neen, wanneer wij een begripsbepaling van kinderbijbel willen geven, dan moet het deze zijn: het bijbelverhaal in zoodanigen vorm, dat men voortdurend het gevoel heeft: „wat hier verteld wordt, is aan ware gebeurtenissen, is ook gedeeltelijk mijn eigen geschiedenis!" Wij hebben omtrent het bovenaangehaalde stukje aangetoond, hoezeer de lezer zich erin betrokken gevoelde, en uit de opmerkingen, daarbij gemaakt, blijkt spoedig, dat ook voor kinderen die taal en die beelden uit het leven gegrepen zijn.
>
> Wat zouden wij graag den schrijver op zijn weg door de bijbelsche geschiedenis der menschheid verder volgen! Hoe gaarne zouden wij wijzen op zachte deinungen van het gemoedsleven, gelijk dit telkens bewogen wordt. Want dat er groot verschil is tusschen levendig en gevoelvol beschrijven, blijkt duidelijk wanneer men b.v. een omschrijving van Genesis 46 vergelijkt, zooals deze gegeven werd in E. Gerdes' „Bijbel voor de Jeugd" bij die van Van de Hulst. Eerstgenoemde verhaalt:
>
> „Het spreekt van zelf dat vader Jacob nu geen kleine haast had om naar Egypte op te trekken. Zoo spoedig mogelijk werden de kudden bij elkander gedreven, de tenten opgebroken en alles wat bruikbaar en licht te vervoeren was op de lastdieren geladen. In vroolijke drukte krioelden mannen, vrouwen en kinderen, knechten en dienstmaagden door elkander. Eindelijk was alles gepakt, de wagens werden aangespannen, de oude vader, benevens de vrouwen en kinderen namen plaats, en — de karavaan toog voorwaarts naar Egypteland".
>
> Wij willen nu geen aandacht vestigen op deftige woorden, die in kindertaal niet passen, zooals „benevens", „toog", en andere. Maar wat wij missen blijkt voldoende, wanneer wij nu de parafraseering van Van de Hulst laten volgen:
>
> „En vol dankbaarheid aan God, die hem deze overgroote vreugde nog schonk in zijn ouderdom, zeide hij: „Het is genoeg, mijn zoon Jozef leeft nog, ik zal gaan en hem zien, eer ik sterf".
>
> „Dat werd een drukke tijd in Jakobs huisgezin. Alles werd klaargemaakt voor de groote reis, en altijd weer sprak men daar over Jozef, en over Egypte, en over deze vreemde, maar mooie geschiedenis, die in hun leven voorgevallen was. Hoe wonderlijk toch had de Heere alles geleid!
>
> Men sprak, ja, maar men dacht nog meer.
>
> Jacob wist nu, dat zijn zonen hem vroeger bedrogen hadden, maar er was geen boosheid, neen, er was alleen vreugde in zijn hart en dankbaarheid aan zijn God, die nu Jakobs ganssche familie redde door — Jozef".
>
> In dezen vorm, in dezen rythmischen, krachtigen stijl, spreekt men tot het hart der kinderen, vestigt men indrukken van onvergankelijke waarde. In allen eenvoud. Kunstmiddelen van den stijl, gelijk een nu en dan herhaald „lieve kinderen", — of „dat klinkt vreemd, nietwaar?", — of „maar wat dunkt u, kinderen?" zijn hier buiten gehouden en versmaad. Zulke taal geeft het geheel een zoetelijke tint, welke wij in Betsy's bewerking van den kinderbijbel van Mevr. de Wed. A. B. van Meeteren geb. Schilperoort zoo gaarne zouden missen. Reeds de aanhef „Lieve Lezertjes", is stuitend voor iederen fikschen achtjarigen knaap, en is voor ons een naklank van Van Alphen's
>
> „Zie hier lieve Wichtjens,
> Een bundel gedichtjens,
> Vermaakt er u mee!..."
>
> Wij citeeren hier het artikel natuurlijk niet, om den eenen onder ons gangbaren „kinderbijbel" aan te bevelen met uitsluiting van den anderen, maar wel, om te doen zien, hoe ook op dit gebied de voornitgang bewust is en er reden is voor eenigszins ernstiger zelfbezinning bij alle opvoeders, die tot nu toe in de keuze van een „kinderbijbel" zich lieten adviseeren door den eersten den besten boekhandelaar of zijn personeel.

Heilige-Landstichting.

De Geref. Kerkbodes van Zeist, Baarn, Driebergen, bevatten een artikel van A., die 14 dagen uit geweest is en daarbij het kunststuk verricht heeft van het verblijven binnen de vaderlandsche grenzen. A. is ook te Nijmegen geweest, althans in de omgeving; hij heeft de Roomsche Heilige-Land-stichting bezien; men weet, dat Rome daarmee bedoelt een aanschouwelijke voorstelling te geven van het Oostersche leven met zijn toestanden uit de periode der bijbelsche geschiedenis. A. vertelt ervan:

> Toen wij aankwamen was een pater net begonnen met aan een schare van een 100 à 150 menschen over de bedoeling van de stichting een inleidende verklaring te geven.
>
> Wij sloten ons bij hen aan en volgden den geestelijke naar een open veld, waarop een Bedouïnentent stond. Een tent van geitenvellen, zooals ook Abraham moet hebben bewoond; daarvoor een gezadelden ezel; daarin en daarbij allerlei dagelijksche gebruiksvoorwerpen, daarnaast een kleinere tent, de hoofdtent verdeeld in verblijf voor het hoofd van 't gezin en voor de vrouwen en naast de tenten Oostersche graven, waaraan hij vertrek naar elders het vroegere kampverblijf valt te herkennen.
>
> Historiegetrouw werd door den pater verklaring gegeven van 't leven van den aartsvader Abraham; van de belofte hem gegeven omtrent den komenden Messias, enz. enz. Inderdaad is dit alles voor menschen, die van het Oostersche leven nooit iets hebben aanschouwd, bijzonder interessant en met groot genoegen ben ik door den prettig vertellenden pater herinnerd aan wat ik vroeger reeds zag. Het geheele gezelschap werd daarna gevoerd naar een huisje van een fella, een inwoner van Egypte, wiens woning is als die van een Arabier, eveneens van een Syrischen boer. Jaren geleden zag ik op 't eiland Perim reeds een dergelijke woning.
>
> Zeer primitief, maar zeer natuurgetrouw nagebootst. Inderdaad, zoo zagen ook de woningen van eenvoudige landlieden in het Heilige Land er uit in de dagen van 's Heilands omwandeling op aarde. Het huisje kan maar enkele personen bevatten en zoo trokken de bezoekers in een lange rij naar binnen, maar loopende langs de wanden van 't gebouwtje kwamen zij na enkele seconden weer naar buiten.